

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA 2020

Syväpuron hoitokoti

SISÄLTÖ

1. YLEISTÄ SYVÄPURON HOITOKODISTA
2. LÄÄKEHOIDON SISÄLTÖ JA TOIMINTATAVAT
3. RISKITEKIJÄT JA ONGELMAKOHDAT SEKÄ NIIHIN VASTAAMINEN
4. LÄÄKEHOIDON OSAAMISEN VARMISTAMINEN JA YLLÄPITÄMINEN
5. HENKILÖSTÖN VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO
6. LUPAKÄYTÄNNÖT
7. LÄÄKEHUOLTO
8. DOKUMENTOINTI JA TIEDONKULKU
9. TOIMINTA POIKKEAMATILANTEESSA

1. Yleistä Syväpuron hoitokodista

Syväpuron hoitokoti on päihdehuollon ympärivuorokautista, määräaikaista asumispalvelua tarjoava päihteetön yksikkö. Syväpuro-yhteisössä on 25 asukaspaikkaa. Asiakkaat ovat fyysisesti omatoimisia, mutta useat tarvitsevat ohjausta ja tukea päivittäisissä toiminnoissa. Asukkaat asuvat pääsääntöisesti yhden hengen huoneissa. Syväpuron hoitokodissa työskentelee sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia ja henkilöstön vahvuus on 0.3. Hoitokodilla on oma lääkäri, joka käy keskimäärin kerran viikossa, tarvittaessa useamminkin. Syväpuron hoitokodin toimintaperiaatteet ovat arvosta päihteettömyyttä, sinä päätät, välitä toisista, vaali terveyttä.

2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat

Syväpuron hoitokodin asukkaat ovat päihdekuntoutujia, ja useimmat heistä käyttävät lääkkeitä. Eniten Syväpuron hoitokodin asukkaat käyttävät sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeitä, kipulääkkeitä sekä erilaisia psyykenlääkkeitä. Asukkaiden lääkkeet annetaan pääsääntöisesti suun kautta, ihon alle ja lihakseen.

Lääkehoidon yhtenä osana on myös lääkkeiden vaikutusten sekä mahdollisten sivuvaikutusten seuraaminen, niistä lääkärille tiedottaminen ja toimiminen ohjeen mukaan. Asukkaan äkillisessä sairaustapauksessa vuorossa oleva lähi/sairaanhoitaja ottaa yhteyttä lääkäriin. Hän tekee mahdolliset muutokset asukkaan lääkitykseen lääkärin määräyksen mukaisesti.

Lääkehoidon prosessi on kuvattu alla olevissa taulukossa.

Lääkehoitoprosessin vaihe	Lääkehoidon toiminnot	Toteuttava henkilökunta
Asiakaan saapuminen Syväpuro-yhteisöön	-asiakaan lääkeshoidon kartoitus, reseptit -lääkelistan tekeminen -lääkkeiden jakaminen dosettiin -annosjakelun aloittaminen	Sairaanhoitaja lähihoitaja
Lääkkeiden vaikutusten ja sivuvaikutusten arviointi,	-vaikutusten ja sivuvaikutusten kirjaaminen Domacare-ohjelmaan -tiedottaminen lääkeshoittoa toteuttavalle henkilökunnalle ja lääkärille	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Uudet lääkemääräykset	Vaikutusten ja sivuvaikutusten	Lääkäri

	analysointi	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
	Ajantasaisten lääkelistojen tekeminen	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Asiakkaan lääkeneuvonta	Suullisen ja kirjallisen tiedon antaminen asiakkaalle	Lääkäri Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Lääkkeiden hankkiminen apteekista/maksusitoumusten tilaus	Noudetaan lääkkeet apteekista Noudetaan annosjakelupussit apteekista Huolehditaan asiakkaan maksusitoumuksesta lääkkeisiin	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Lääkkeiden käyttökuntoon saattaminen	Lääkkeiden jakaminen dosetteihin Dosettien kaksoistarkastus	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Lääkkeiden antaminen asiakkaalle	Lääkkeiden antaminen asiakkaalle doseteista tai annosjakelupussista	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Lääkehoidon seuranta	Lääkehoidon vaikuttavuuden seuranta Kirjaaminen Domacare-ohjelmaan	Sairaanhoitaja Lähihoitaja
Lääkityksen tarpeen arviointi	Seuranta/kirjaaminen Domacare-ohjelmaan	Lääkäri Sairaanhoitaja Lähihoitaja

3. Lääkehoidon riskitekijät ja kehittämiskohteet

Syväpuron hoitokodin lääkehoidon keskeisiä haasteita - ja ongelmakohtia ovat:

- bentsodiatsepiinien käytön tarkoituksenmukaisuus
- lääkevaikutusten ja sivuvaikutusten seuranta
- asiakkaiden lääkehistorian epäselvyys ja tiedonkulku vaikeudet eri toimijoiden kesken

4. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen ja ylläpitäminen

Turvallinen lääkehoito-oppaan (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2006 s.46-47) mukaan lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön tulee ymmärtää lääkehoidon merkitys osana hoidon kokonaisuutta: miksi lääkettä annetaan, mitä lääkettä, kuinka paljon, miten ja mitä antoreittiä käyttäen aina lääkehoidon vaikuttavuuden arviointiin asti. Pelkkä tekninen osaaminen ei riitä, vaan lääkehoidon toteuttaminen edellyttää monialaisen tietoperustan hallintaa. Lisäksi työntekijöiltä vaaditaan hoidollisiin vaikutuksiin, lääkkeiden käsittelyyn, toimittamiseen, hankintaan, säilyttämiseen ja hävittämiseen liittyvien asioiden hallintaa. Lääkehoidon turvallinen toteuttaminen edellyttää esimerkiksi sitä, ettei steriilejä valmisteita kontaminoida, tai suun kautta otettavan lääkkeen pitkävaikutteisuutta tuhoata murskaamalla valmiste. Syväpuron hoitokodissa toimivat koulutetut sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset (sairaanhoitaja, lähihoitajat). Lääkehoidon osaamisen arviointi on osa työntekijöiden kehittämiskeskusteluja, joissa kartoitetaan kunkin henkilökohtainen osaaminen ja tehdään osaamisen kehittämissuunnitelma.

Syväpuron hoitokodin perehdyttämissuunnitelmassa on lääkehoitoon liittyvät tavoitteet. Syväpuron hoitokoti järjestää lääkehoidon täydennyskoulutusta työntekijöiden yksilöllisten koulutustarpeiden ja työyksikön edellyttämällä tavalla. Lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä on velvollisuus ylläpitää ammattitaitoaan jatkuvasti ja osallistua työnantajan järjestämään täydennys- ja muuhun lisäkoulutukseen (Turvallinen lääkehoito 2006).

5. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Syväpuron hoitokodin oma lääkäri vastaa lääkkeen määräämisestä, hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon ohjauksesta, neuvonnasta ja vaikuttavuuden arvioinnista ja siten lääkehoidon kokonaisuudesta. Sairaanhoitaja ja lähihoitajat vastaavat lääkehuollon käytännön toteuttamisesta lääkärin määräysten mukaisesti. (Turvallinen lääkehoito 2006)

Palveluvastaava on vastuussa Syväpuro-yhteisön asiakkaista.

Sairaanhoitajat toteuttavat asiakkaiden lääkehoitoa lääkärin määräysten mukaan, tekevät asiakkaiden lääkelistat, pitävät ne ajantasalla, jakavat lääkkeet potilaskohtaisiksi annoksiksi, antavat lääkkeet asiakkaille. Antavat injektiot ihon alle/lihakseen sekä seuraavat lääkkeiden

vaikutuksia ja sivuvaikutuksia. Tilaavat lääkkeet apteekista ja huolehtivat asiakkaiden lääkehoidon maksusitoumuksista.

Lähihoitajat toteuttavat asiakkaiden lääkehoitoa lääkärin määräysten mukaan, jakavat lääkkeet potilaskohtaisiksi annoksiksi, antavat lääkkeet asiakkaille. Antavat injektiot ihon alle sekä seuraavat lääkkeiden vaikutuksia ja sivuvaikutuksia.

Opiskelijat työssäoppimisjaksojen aikana toteuttavat lääkehoitoa koulutustaan vastaavasti ohjaajansa vastuulla, siten että opiskelijat saavat kattavan kuvan Syväpuron hoitokodin lääkehoidosta.

6. Lupakäytännöt

Syväpuron hoitokodin oma lääkäri antaa kirjallisen lääkeluvan lääkehoidossa toimivalle henkilökunnalle.

7. Lääkehuolto

7.1 Lääkkeiden säilytys

Asukkaiden lääkkeet, reseptit, dosetit sekä annospussit säilytetään lukollisessa kaapissa. Lääkekaapin siisteydestä ja dosettien puhtaudesta huolehditaan säännöllisesti.

7.2 Lääkkeiden jakaminen ja antaminen

Sairaanhoitaja tai lähihoitaja jakaa lääkkeet asiakkaiden dosetteihin. Dosetit kaksoistarkastetaan ennen lääkeannoksen antamista asiakkaalle. Asiakkaiden lääkkeet annetaan määräysten mukaisesti yleensä aterioiden yhteydessä tai muuna sovittuna aikana. Lääkkeiden antamisessa noudatetaan aseptiikkaa.

7.3 Lääkkeiden palauttaminen

Vanhentuneet ja käyttämättä jääneet lääkkeet toimitetaan Yliopiston apteekkiin kuljetuspalvelulla asianmukaisessa säilytyslaatikossa ja Yliopiston Apteekki hävittää ne asianmukaisesti.

7.4 Lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi

Lääkkeenantajan pitää olla tietoinen lääkkeen vaikutuksista ja kyetä seuraamaan niitä lääkettä annettaessa. Mikäli lääke ei vaikuta toivotulla tavalla tai siitä seuraa sivuvaikutuksia, konsultoidaan Syväpuro-yhteisön omaa lääkäriä, joka tekee päätöksen lääkkeen jatkon suhteen. Lääkäri arvioi säännöllisesti lääkityksen tarkoituksenmukaisuutta. Lääkkeiden vaikutukset ja sivuvaikutukset kirjataan potilastietojärjestelmään.

8. Dokumentointi ja tiedonkulku

Syväpuron hoitokodissa on käytössä Domacare - tietojärjestelmä. Lääkelistat pidetään ajantasalla ja tarkistetaan että ne

9. Toiminta poikkeamatilanteessa

Syväpuron hoitokodissa seurataan lääkepoikkeamia. Jos vakava virhe tapahtuu, asiasta ilmoitetaan välittömästi lääkärille. Jatkotoimenpiteet tehdään lääkärin antamien ohjeiden mukaisesti. Jos vähäisempi virhe tapahtuu, palveluvastaava ohjeistaa tilanteessa. Tavoitteena pidetään virheestä oppimista, ei kenenkään syylistämistä. Poikkeamatilanteet kirjataan erilliselle poikkeama lomakkeelle ja asiat käsitellään mahdollisimman nopeasti henkilöstöpalavereissa ja vuosittain yhteisessä työpaikkakokouksessa. Tavoitteena pidetään virheistä oppimista ja lääkehoidon kehittämistä yhä turvallisemmaksi.

